

Nr 5.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion med förslag till lag om förvärvande av svenskt medborgarskap i vissa fall.

Uti en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 8, av herr *Holmbäck*, hemställes, »att riksdagen ville för sin del antaga följande

F ö r s l a g

till

Lag om förvärvande av svenskt medborgarskap i vissa fall.

Härigenom förordnas som följer.

Svenskt medborgarskap förvärvas, på grund av födsel, av barn i äktenskap, om barnets fader icke är medborgare i något land (statslös) och dess moder är svensk medborgare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1948. Den som dessförinnan fötts i äktenskap mellan man, som vid barnets födelse icke ägde medborgarskap i något land, och kvinna, som då var svensk medborgare, förvärvas svenskt medborgarskap genom anmälan, om han fortfarande är statslös och har hemvist i riket. Anmälan göres i fråga om den, som har hemvist i Stockholm, hos överståthållarämbetet och i fråga om annan hos länsstyrelsen i det län, inom vilket han har hemvist. Den, som fyllt 21 år, äger själv göra anmälan. För den, som icke fyllt 21 år, göres anmälan av föräldrarna eller av den av föräldrarna, som tillerkänts vårdnaden om barnet, eller, om båda föräldrarna äro döda eller ingen av dem utövar vårdnaden, av förmyndaren. Sker anmälan för den, som fyllt 18 år, skall hans samtycke inhämtas. Det åligger den myndighet, hos vilken anmälningen göres, att pröva anmälningen och meddela beslut om denna. De föreskrifter, som finnas erforderliga härför, meddelas av Konungen.

Genom denna lag göres icke inskränkning i stadgandena om förvärvande av svenskt medborgarskap enligt lagen den 23 maj 1924 om förvärvande och förlust av svenskt medborgarskap.»

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

I fråga om förvärv av medborgarskap bygger svensk rätt enligt lagen den 24 maj 1924 om förvärvande och förlust av svenskt medborgarskap på nationalitetsprincipen. Härvid gäller, att barn inom äktenskap följa fa-

derns nationalitet. Regeln gäller även i det fall, att fadern är statslös; barnet blir då statslöst. I fråga om utomäktenskapliga barn är moderns medborgarskap avgörande, varför barn av svensk moder genom födseln blir svensk medborgare, även därest fadern är utländsk medborgare eller statslös. Det må i detta sammanhang nämnas, att adoption ej ändrar den medborgarrättsliga ställningen. Adopterar någon ett utländskt barn fortfar detta att vara utlänning (statslös).

Dessa regler medföra, såsom ock framhållits i motionen, att barn utom äktenskap med svensk moder och statslös fader blir svensk medborgare under det barn inom äktenskap med liknande föräldraställning blir statslöst. Först sedan barnet i sistnämnda fall oavbrutet vistats här i landet till fyllda 22 år förvärvas svenskt medborgarskap genom *increscens*. Svenskt medborgarskap kan även förvärvas genom *naturalisation*, varvid dock särskilda krav gälla.

I likhet med motionären anser utskottet nu angivna förhållande otillfredsställande. Starka skäl tala för att de nu ifrågavarande statslösa barnen icke komma i en sämre ställning än barn födda utom äktenskap av svensk moder och statslös fader. Emellertid kan en lagstiftning av i motionen föreslagen art tänkas föranleda vissa praktiska svårigheter vid sin tillämpning med hänsyn till att den statslöse understundom ej kan styrka sin medborgarrättsliga status. Osäkerheten i vissa fall om rådande överhöghetsförhållanden samt om gällande rätt i utländska stater bidraga också till svårigheten att klargöra till riket inflyttade utlänningars ställning. Utskottet anser sig därför ej kunna tillstyrka antagandet av en lagstiftning i motionens syfte utan föregående utredning i ämnet genom Kungl. Maj:ts försorg.

Utskottet hemställer därför,

att riksdagen i anledning av förevarande motion i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om skyndsamt utredning av frågan om förvärvande av svenskt medborgarskap för barn inom äktenskap av statslös fader och svensk moder samt om föreläggande för riksdagen av det förslag, som av utredningen kan föranledas.

Stockholm den 12 februari 1948.

På konstitutionsutskottets vägnar:

JONES ERIK ANDERSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Gottfrid Karlsson, Ström*, Elmgren, Mattsson, Lindén*, Gustavson, Sandberg, Arrhén och Holmbäck*; samt

från andra kammaren: herrar Hallén*, Thorell, Pettersson i Norregård, Nordström i Torsby*, Nolin*, Norén, Jonsson i Haverö*, Johnsson i Stockholm, Dickson* och fru Svedberg.

* Ej närvarande vid justeringen.